

**KLÁRA MAJCÍKOVÁ
RENATA VOTAVOVÁ**

**Cesta učitele k úspěšné práci
s heterogenní třídou**

REFLEKTIVNÍ DENÍK

Modul II

**Realizace výuky srozumitelné
pro všechny žáky**

Obsah

Úvodem	5
Pro koho je určen reflektivní deník a jaká je jeho funkce	6
Z čeho se skládá reflektivní deník	7
Představení tematických modulů reflektivního deníku	8
Modul II: Realizace výuky srozumitelné pro všechny žáky	9
Kde vidím své priority	10
Zásada: Používejme ve výuce jednoduchý jazyk a vizuální oporu.	11
Zásada: Vytvářejme pestré učební situace	32
Zásada: Ujišťujme se, že si všichni žáci vědí rady	53
Zásada: Nastavujme efektivně formativní hodnocení	74
Ohlédnutí za modulem II: Vytváření pozitivního třídního klimatu	95
Závěrem	96
Seznam použité literatury	97

Úvodem

Do rukou se vám dostává **reflexivní deník**, určený jako nástroj podpory pro **práci v heterogenních (pestrých) třídách**. S neustále vzrůstající heterogenitou je více než kdy jindy důležité, aby obsah výuky umožnil všem žákům **zažívat** ve škole **vzdělávací úspěch**.

Pro učitele ale může být organizace i průběh takové výuky neustálou **profesní i osobní výzvou**. Ukazuje se, že důležitým aspektem posunu v efektivitě výuky v heterogenní třídě je **důvěra učitele ve vlastní schopnosti**. Nikdo není způsobilý tak jako vy sám/sama zhodnotit své přednosti, obavy nebo limity, které ve své praxi pociťujete, a pracovat s nimi.

Reflexivní deník, který jste právě otevřeli, může napomoci k **uvědomění si a rozvoji vlastních silných i slabých stránek**. Je jedním z vhodných nástrojů zhodnocení svých schopností při práci s heterogenní třídou a pomocníkem pro určení dalšího směřování vašeho **profesního rozvoje**.

Reflexivní deník navazuje na publikaci **Desatero úspěšné práce s heterogenní třídou**, vydanou Národním pedagogickým institutem ČR, která se tomuto tématu věnuje.

Na publikaci i její části v podobě elektronického seriálu na **www.zapojme.vsechny.cz** odkazují na vybraných místech **QR kódy**.

Pro koho je určen reflektivní deník a jaká je jeho funkce?

Reflektivní deník pro práci s heterogenní třídou je určen **primárně pro učitele základních škol, a to od začínajících učitelů až po učitele experty**. Lze ho využívat:

- **Individuálně.** Učitel s deníkem pracuje tak, že mu tento nástroj umožňuje plánovat si dílčí kroky, které vycházejí z potřeb jeho žáků v heterogenní třídě.
- **Ve skupině učitelů.** Sdílení vlastních pokroků a výzev s ostatními kolegy může učitelům přinést konstruktivní zpětnou vazbu a posunout je v jejich profesních kompetencích.
- **V případě začínajících učitelů** je reflektivní deník vhodným podkladem **pro spolupráci s uvdějším učitelem**.
- **V rozvojových hovorech s vedením školy** lze deník využívat jako podklad pro hospitace mezi učiteli navzájem nebo hospitace vedení školy s následným rozbohem.
- **Jako nástroj pro mentoring či supervizi** je deník v tomto ohledu jistou autovizí, která posléze může posloužit i jako podklad pro supervizi.

Z čeho se skládá reflektivní deník?

Reflektivní deník se skládá **ze tří modulů popisujících etapy na učitelově cestě** k úspěšné práci s heterogenní třídou. Jedná se o **modul I** Vytváření pozitivního třídního klimatu, **modul II** Realizace výuky srozumitelné pro všechny žáky a **modul III** Umožnění různého tempa a obtížnosti výuky.

V každé etapě/modulu jsou představeny **vybrané zásady** práce s heterogenní třídou a je předložen **sebehodnoticí nástroj** monitorující učiteli jejich naplnění. Dostatečný prostor je poskytován pro odpovědi na reflektivní otázky, které vyučujícím napomáhají s plánováním postupu naplňování jednotlivých zásad. Na konci každé etapy nabízíme prostor pro závěrečné ohlédnutí za vaší prací na souvisejících zásadách.

Struktura obsahu jednotlivých zásad je následující:

- V **úvodní části** se můžete ještě před zahájením práce zamyslet nad vlastní školní praxí a formulovat si, kam se chcete v dané zásadě posunout.
- V **check-listu** si můžete zaznačit své výchozí a závěrečné zkušenosti či dovednosti v jednotlivých krocích, které vedou k naplnění zásady.
- V rozpracovaných krocích check-listu jsou předkládány **otázky k vlastní reflexi** spolu s konkrétními tipy pro posílení daného kroku.
- Konec každé zásady poskytuje **prostor k závěrečnému ohlédnutí** za prací, kterou jste v jednotlivých zásadách odvedli. **Úspěšnost** vašeho postupu je možné průběžně hodnotit na konci vybraných stránek deníku na **sebehodnoticí škále**.

Představení tematických modulů reflektivního deníku

V reflektivním deníku jsou obsaženy **zásady učitele pro úspěšnou práci s heterogenní třídou**. Doporučení pro naplnění jednotlivých zásad jsou detailně rozpracována v publikaci **Desatero úspěšné práce s heterogenní třídou** a lze je pro práci s pestrou třídou úspěšně využít. Reflektivní deník vychází z obsahu metodiky s cílem poskytnout učiteli více prostoru pro **smysluplnější plánování profesního rozvoje** v tématu.

Pro účely reflektivního deníku nejsou **zásady** označeny čísly symbolizujícími jejich pořadí v Desateru úspěšné práce s heterogenní třídou, ale jsou **rozděleny metaforicky do tří etap učitelovy cesty**:

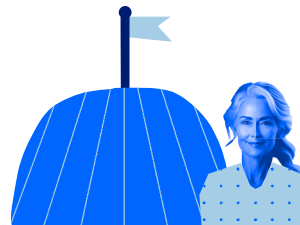
Modul I

Vytváření
pozitivního
třídního
klimatu

Modul II

Realizace
výuky srozumitelné
pro všechny
žáky

Modul III

Umožnění
různého tempa
a obtížnosti
výuky

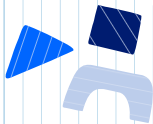
Modul II

Realizace výuky srozumitelné pro všechny žáky

Druhou etapou učitelovy cesty za zkvalitněním práce s heterogenní třídou je téma **realizace výuky srozumitelné pro všechny žáky**. V rámci tohoto modulu se budeme věnovat **čtyřem zásadám** představeným v obrázku níže.

Používejme
jednoduchý jazyk
a vizuální podporu

Vytvářejme
pestré učební
situace

Ujišťujme se,
že si všichni žáci
vědí rady

Nastavujme
efektivně kritéria
hodnocení tak,
aby všichni žáci
mohli zažít úspěch

Kde vidím své PRIORITY?

Modul II tvoří **čtyři zásady**. Doporučujeme věnovat se v **určeném období vždy pouze jedné** zásadě. Pro pomoc při rozhodování, se kterou zásadou začít v rámci modulu I, můžete využít **pomůcku** níže. Na ilustracích si vyznačte, **nakolik se v daných tématech cítíte kompetentní a jistí**. Poté můžete začít tou zásadou, ve které vnímáte **nejmenší jistotu**, či tou, ve které máte **nejméně zkušeností**.

**Používejme
jednoduchý jazyk
a vizuální
podporu**

**Vytvářejme
pestré učební
situace**

**Ujišťujme se,
že si všichni žáci
vědí rady**

**Nastavujme
efektivně kritéria
hodnocení tak,
aby všichni žáci
mohli zažít úspěch**

ZÁSADA

Používejme
jednoduchý jazyk
a vizuální podporu

NEŽ se pustím do práce v zásadě

Jaká témata jsou pro mě v rámci dané zásady klíčová?

DATUM:

V čem vnímám své **silné stránky** při využívání jednoduchého jazyka a vizuální opory?

Co **vyzkouším** v nejbližší době?

V čem vnímám své **slabé stránky** při využívání jednoduchého jazyka a vizuální opory?

Napište konkrétní **činnosti**, na které se chcete nyní soustředit v souladu s naplněním zásady:

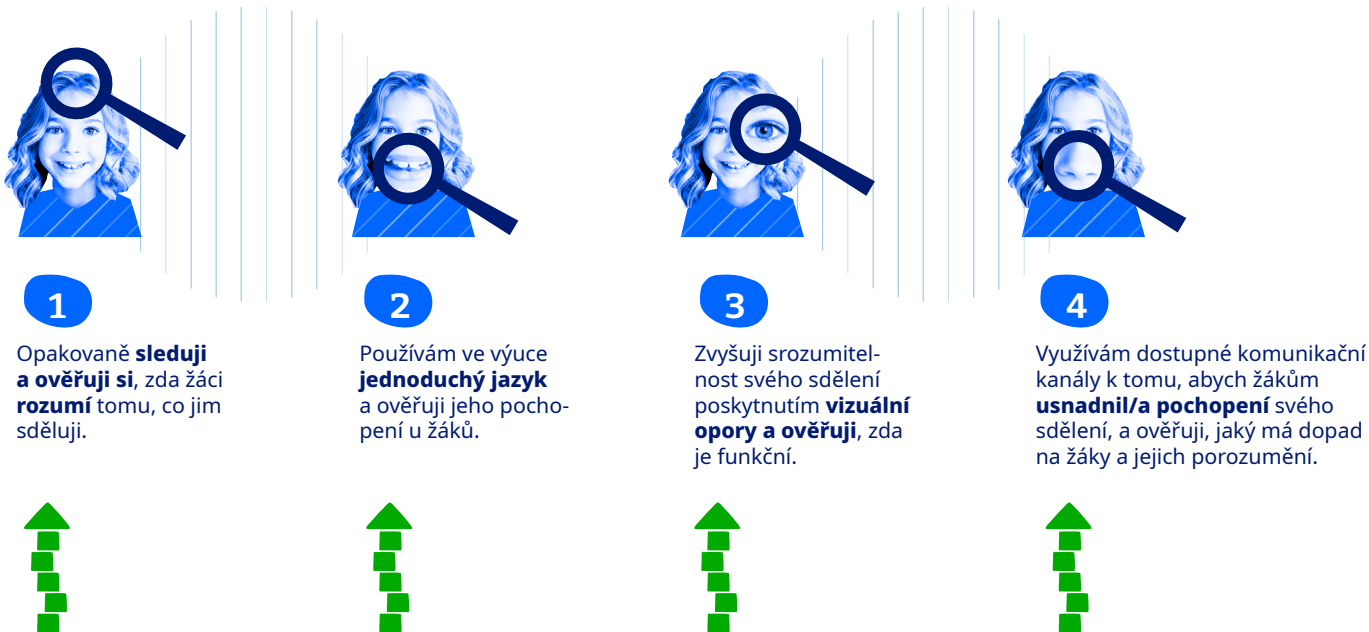
Za jaký časový horizont budu vyhodnocovat **své snahy** (zvolte si dvě období zhodnocení – první ohlédnutí, druhé ohlédnutí)?

Zapište si **postřehy a otázky**, které vás napadají při realizaci, a proberte je s kolegy:

CHECK-LIST k zásadě

Nakolik si věřím v krocích?

Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Používejme jednoduchý jazyk a vizuální podporu**. Ve spodní části obrázku se můžete hodnotit, **nakolik si již nyní v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium.

A nyní KROK za krokem... 1

Opakovaně sleduji a ověřuji si, zda žáci rozumí tomu, co jim sděluji.

DATUM:

V jakých konkrétních situacích mi žáci bez problému rozumějí?

Všiml/a jsem si situací, kdy mi žáci úplně **nerozumějí**.
Zapište si je spolu s tím, jak se v nich žáci projevují:

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Používejme jednoduchý jazyk a vizuální podporu

Modul II

13-14

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

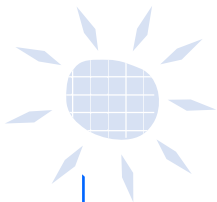
Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?
Zapište si konkrétní situace a konkrétní žáky:

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 1

Zapište si, **jak žáci reagují**, když **zadáváte instrukce** pro samostatnou či skupinovou práci a žáci jim obtížně rozumějí:

Zamyslete se, jak byste mohl/a **předejít situacím**, kdy žáci nerozumějí instrukcím:

Zapište si, co konkrétně děláte (verbální, neverbální projev), když vám žáci v průběhu výkladu **věnují plnou pozornost a zcela rozumějí** tomu, co se právě ve výuce odehrává:

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete.
Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?
Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

A nyní KROK za krokem... 2

Používám ve výuce jednoduchý jazyk
a ověřuji jeho pochopení u žáků.

DATUM:

V jakých situacích vědomě používám při komunikaci se žáky **jednoduchý jazyk**?

V jakých situacích explicitně a vědomě **ověřuji u žáků porozumění** výkladu/instrukcím?

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si запиšte na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Používejme jednoduchý jazyk a vizuální podporu

Modul II

17–18

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 2

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

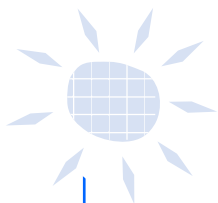
Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 2

Zamyslete se nad **jazykem**, kterým mluvíte k žákům. Je **adekvátní** jejich věku a schopnostem? Jak byste charakterizoval/a svůj **verbální projev**?

Používejte během svého výkladu **jednoduché věty, používejte konzistentní výrazy a komentujte dění** ve třídě.

Zopakujte své instrukce a **ověřte** si porozumění u žáků otevřenými otázkami (např. Jak rozumíš zadání? Co budeš dělat jako první?)

DRUHÉ ohlédnutí za krokem **2**

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

A nyní KROK za krokem... 3

Zvyšuji srozumitelnost svého sdělení
poskytnutím vizuální opory a ověřuji, zda je funkční.

DATUM:

V jakých situacích vědomě používám vizuální oporu pro své sdělení žákům?

Jak poznávám, že je vizuální opora pro žáky funkční?

Jak budu pokračovat? Kolik potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Používejme jednoduchý jazyk a vizuální podporu

Modul II

21-22

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 3

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 3

Zapište si, jaké **možnosti vizuální opory** máte (např. komunikační kartičky, karty režimu dne, obrázky k zadávání instrukcí, ukázky výsledné práce, přehledy učiva):

Všímejte si, **jak žáci** na danou vizuální oporu **reagují**, a **posilněte** užívání té, která u žáků nejvíce pozitivně **rezonuje**.

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 3

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

A nyní KROK za krokem... 4

Využívám dostupné komunikační kanály k tomu, abych žákům usnadnil/a pochopení svého sdělení, a ověřuji, jaký dopad má na žáky a jejich porozumění.

DATUM:

V jakých situacích žáci potřebují, abych svůj verbální projev **obohatil/a** o další komunikační kanály?

Jaké způsoby komunikace mají z mého pohledu na žáky **nejefektivnější dopad**? Jak to poznám?

Jaké budou mé další **konkrétní snahy** v rámci daného kroku? **Kolik** potřebuji času?

Datum prvního ohlédnutí si запиšte na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Používejme jednoduchý jazyk a vizuální podporu

Modul II

25–26

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 4

Především při **zadávání instrukcí** se snažte cílit na co nejvíce **smyslů** žáků a k **verbálnímu** zadání (např. vaším hlasem) využijte také **vizuální** (např. nápis či nákres na tabuli, kartičky), **haptické** (např. ukázka výsledné práce, ukázka potřebných pomůcek, které si žáci mohou sami osahat) či audio prvky (např. znělka značící začátek instrukce).

Pro **ověření porozumění** využívejte kromě otevřených otázek kladených žákům také různé formy **nonverbální komunikace** (např. semafor, gesta rukou, různé barevné kelímky, barevné kartičky).

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

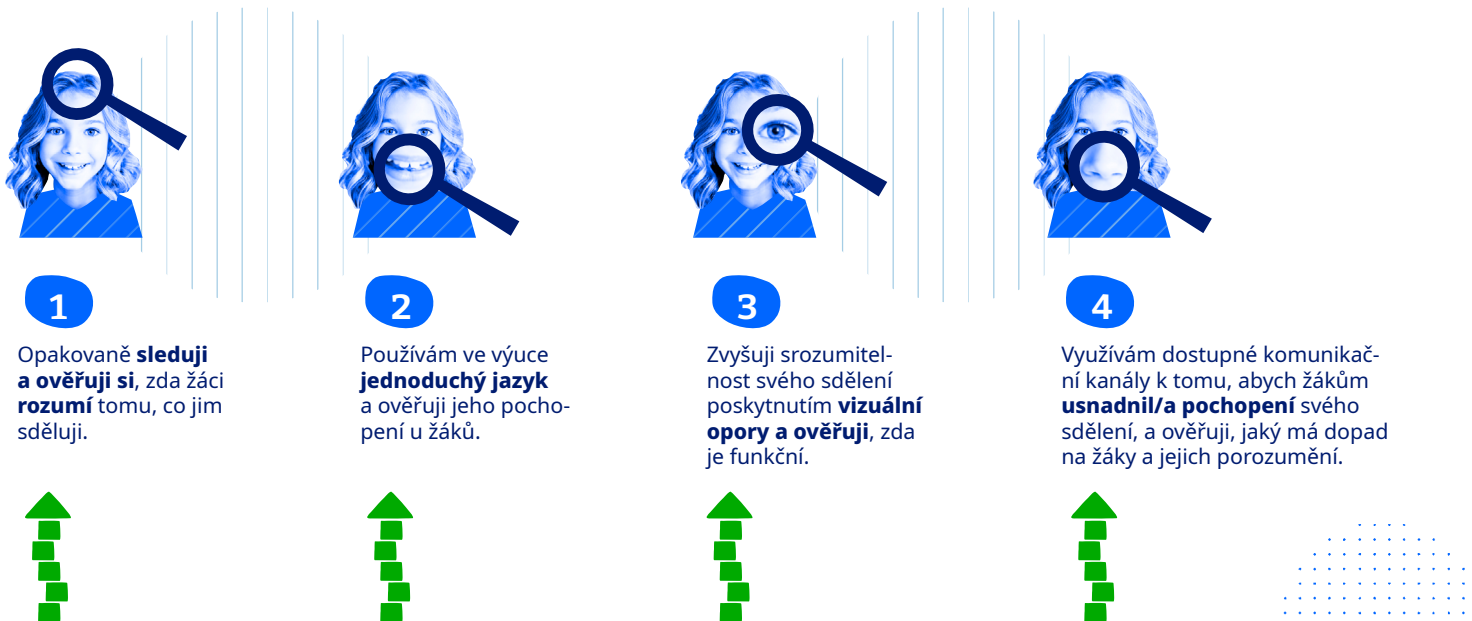
Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

ZÁVĚREČNÉ OHLÉDNUTÍ aneb jak se mi dařilo?

Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Používejme ve výuce jednoduchý jazyk a vizuální podporu**. Ve spodní části obrázku se můžete nyní ohodnotit, **nakolik si již nyní v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium. Výsledek můžete **porovnat** se svým vstupním sebehodnocením a uvidíte **pokrok**, kterého jste v jednotlivých krocích dosáhli.

Zásada: Používejme jednoduchý jazyk a vizuální podporu

Modul II

29–30

NEZAPOMEŇTE se ocenit

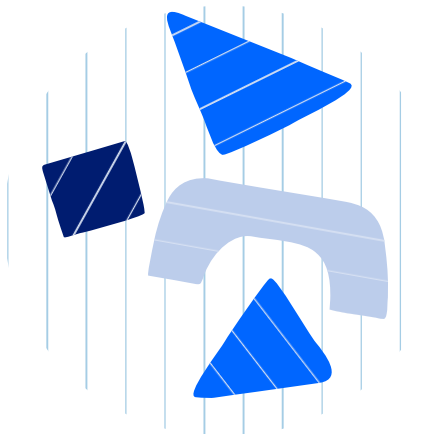
Nezapomeňte se ocenit za to, když se vám podaří splnit dílčí krok, který jste si v oblasti využívání jednoduchého jazyka a vizuální podpory ve třídě naplánoval/a. Vepište si do obrázku, jakým způsobem se odměníte.

Prostor pro poznámky, vyjádření vlastních myšlenek, nápadů a postřehů k průběhu práce na zásadě:

Používejme jednoduchý jazyk a vizuální oporu

Závěrečný tip: Zaměřte se na analýzu vlastních komunikačních projevů při zadávání instrukcí a výkladu, abyste získal/a podklad pro další rozvoj a pojmenoval/a oblasti, které nabízejí prostor pro zlepšení (např. Jsou vaše gesta jednoznačná? Věnují vám žáci pozornost, když zadáváte instrukce? Kde stojíte při zadávání instrukcí? Jaká je hlasitost a melodie hlasu? Jakou vizuální podporu využíváte při zadávání instrukcí?).

ZÁSADA

Vytvářejme pestré
učební situace

NEŽ se pustím do práce v zásadě

Jaká témata jsou pro mě v rámci dané zásady klíčová?

DATUM:

V čem jsou mé **silné stránky** při vytváření společných učebních situací?

Co **vyzkouším** v nejbližší době?

V čem jsou mé **slabé stránky** při vytváření společných učebních situací?

Napište konkrétní **činnosti**, na které se chcete nyní soustředit v souladu s naplněním zásady:

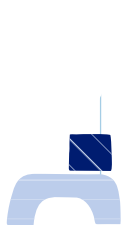
Za jaký časový horizont budu vyhodnocovat **své snahy** (zvolte si dvě období zhodnocení – první ohlédnutí, druhé ohlédnutí)?

Zapište si **postřehy a otázky**, které vás napadají při realizaci, a proberte je s kolegy:

CHECK-LIST k zásadě

Nakolik si věřím v krocích?

Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Vytvářejme pestré učební situace**.
Ve spodní části obrázku se můžete ohodnotit, **nakolik si v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium.

1

Při zavádění kooperativní výuky pracuji nejprve **s dvojicemi žáků** a postupně počet žáků ve skupině **zvyšuji**.

2

Kromě výsledku práce ve skupině sleduji a podporuji **fungování samotné kooperace**.

3

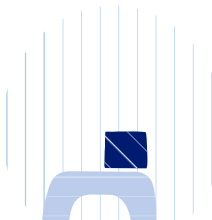
Zařazuji do výuky **reflexi** práce, ve které žáci hodnotí **týmovou spolupráci**.

4

Plánuji a realizuji (s případným zapojením asistenta pedagoga) **metody kooperativní výuky**, které si žáci sami volí (projektová výuka, diskuse aj.).

A nyní KROK za krokem... 1

Při zavádění kooperativní výuky pracuji nejprve s dvojicemi žáků a postupně počet žáků ve skupině zvyšuji.

DATUM:

Jakých konkrétních situací si všímám při práci ve dvojicích?

Jakých konkrétních situací si všímám při **práci** ve větších skupinách?

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si запиšte na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

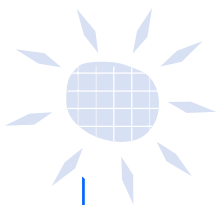

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Vytvářejme pestré učební situace

Modul II

35-36

TIPY, jak posílit krok **1**

Začněte nejprve s prací **ve dvojicích** a nastavte pro tuto práci **jasná pravidla** (např. disciplína, časový limit, způsob požádání o pomoc, způsob práce s poskytnutými materiály).

Vytvořte jasná pravidla pro práci ve **větších skupinách**.

Pracujte s přiřazováním **rolí žákům** ve skupinách (např. zapisovatel, grafik, časoměřič).

Zapište si, jaké **typy úkolů** jsou **vhodné** pro práci ve **skupinách** pro váš předmět s ohledem na možnosti vašich žáků:

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které **vyzkoušené aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

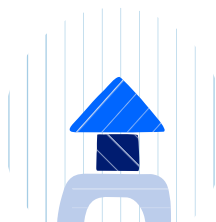

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Vytvářejme pestré učební situace

Modul II

37–38

A nyní KROK za krokem... 2

Kromě výsledku práce ve skupině sleduji a podporuji fungování samotné kooperace.

DATUM:

Jakých konkrétních situací si při **spolupráci žáků** ve skupinách všímám?

Všiml/a jsem si, že při práci ve skupině spolu žáci ne vždy **kooperují**. O jaké situace jde a v čem vnímám **výzvu**?

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času?

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 2

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy **odezvu** u žáků?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Vytvářejme pestré učební situace

Modul II

39–40

TIPY, jak posílit krok 2

Zadávejte pro skupinovou práci takové úkoly, aby byli **potřební všichni** členové skupiny. Podpořit kooperaci můžete opět přiřazením **rolí žákům**.

Diskutujte se žáky ještě před zahájením práce ve skupinách **o výzvách**, ke kterým může v průběhu práce ve skupině dojít (např. někdo ze členů skupiny se nezapojuje, žáci se nedokážou shodnout na postupu, žáci se nevěnují z adanému úkolu), a snažte se společně přijít na **řešení případných problémových situací** (např. pomoc učitele, heslo ve skupině, oddechový čas).

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 2

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, **které** vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Vytvářejme pestré učební situace

Modul II

41-42

A nyní KROK za krokem... 3

Do výuky zařazuji reflexi práce, ve které žáci hodnotí
týmovou spolupráci.

DATUM:

Jakých konkrétních situací si při **hodnocení skupinové práce** všímám?

Všiml/a jsem si, že při reflexi skupinové práce jsou žáci s průběhem **nespokojení**. O jaké situace jde a kde vnímám **výzvu**?

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si запиšte na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 3

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Vytvářejme pestré učební situace

Modul II

43-44

TIPY, jak posílit krok 3

Při **kooperativním učení** může být hlavním cílem spíše samotný **proces** spolupráce než samotný **výsledek**. Věnujte proto čas **reflexi** toho, jak se žákům ve skupině pracovalo.

Zařadte do reflexe skupinové práce například tyto otázky: **Jak** se ti ve tvé skupině pracovalo? **Jak** ses při práci ve skupině cítil/a? **V čem** ses cítil/a pro skupinu užitečný/užitečná? **Co** tě při práci ve skupině vyvádělo z míry? **Jak** jste ve skupině řešili nedorozumění? **Jak** se zapojovali jednotliví členové skupiny? **Co** byste příště mohli udělat jinak? Co byste podle tebe naopak měli udělat stejně?

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 3

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Vytvářejme pestré učební situace

Modul II

45-46

A nyní KROK za krokem... 4

Plánuji a realizuji (s případným zapojením asistenta pedagoga) metody kooperativní výuky, které si žáci sami volí (např. projektová výuka, diskuse).

DATUM:

Jaké metody kooperativní výuky mají moji žáci **v největší oblibě**?

Všiml/a jsem si, že při některých metodách kooperativní výuky se žáci **nemají chuť zapojovat**.
O které metody jde a jak si to vysvětluji?

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si запиšte na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **jaké** konkrétní kroky **realizujete**:

Jakou mají mé snahy **odezvu** u žáků?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Vytvářejme pestré učební situace

Modul II

47–48

TIPY, jak posílit krok 4

Žáci zvyklí spíše na frontální styl výuky nemusí být zpočátku **nadšení** ze zavádění metod **koo-perativní výuky**. Snažte se proto **zaujmout** je tématem a **motivovat** je ke společné práci, například explicitním sdělením kompetencí, které se touto spoluprací učí (např. kreativita, respekt k názoru ostatních, schopnost argumentace, ohleduplnost k pracovnímu tempu ostatních).

Zařazujte do výuky například různé formy **diskuse**, **brainstormingu**, **tvorbu myšlenkových map**, **projektovou výuku**, **skládankové učení**, **výukovou metodu snowballing** (více v publikaci Desatero k této zásadě).

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, **které** vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

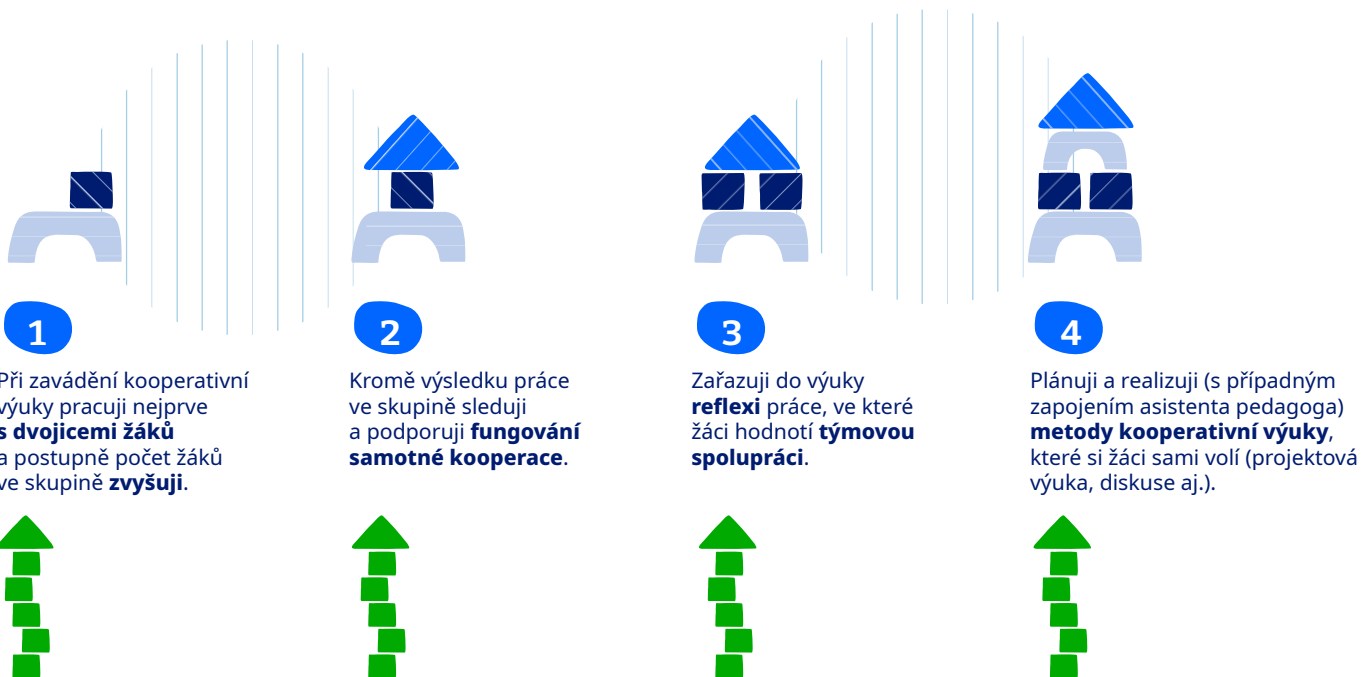
Zásada: Vytvářejme pestré učební situace

Modul II

49–50

ZÁVĚREČNÉ OHLÉDNUTÍ aneb jak se mi dařilo?

Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Vytvářejme pestré učební situace**. Ve spodní části obrázku se můžete nyní opět ohodnotit, **nakolik si v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium. Výsledek můžete **porovnat** se svým vstupním sebehodnocením a uvidíte **pokrok**, kterého jste v jednotlivých krocích dosáhli.

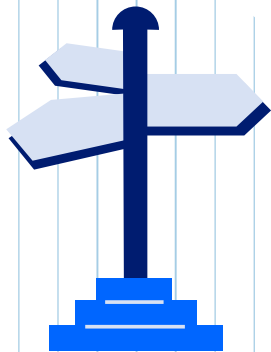
NEZAPOMEŇTE se ocenit

Nezapomeňte se ocenit za to, když se vám podaří splnit dílčí krok, který jste si v oblasti vytváření pestrých učebních situací ve třídě naplánoval/a. Vepište si do obrázku, jakým způsobem se odměníte.

Prostor pro poznámky, vyjádření vlastních myšlenek, nápadů a postřehů k průběhu práce na zásadě:
Vytvářejme pestré učební situace

Závěrečný tip: Pokud narážíte při práci ve trojicích a větších skupinách na hluk, neshody či jiné situace, které jsou pro vás i žáky nepříjemné, zkuste nechat žáky pracovat nejprve ve dvojicích a zaměřte se na tvorbu pravidel pro práci ve skupině a na průběžnou i závěrečnou reflexi samotné spolupráce.

ZÁSADA

Ujišťujme se,
že si všichni žáci
vědí rady

NEŽ se pustím do práce v zásadě

Jaká témata jsou pro mě v rámci dané zásady klíčová?

DATUM:

Jaká témata vnímám v rámci dané zásady jako klíčová?

V čem jsou **mé silné stránky** při zjišťování, že si všichni žáci vědí rady?

V čem jsou **mé slabé stránky** při zjišťování, že si všichni žáci vědí rady?

Co vyzkouším v nejbližší době?

Napište **konkrétní činnosti**, na které se chcete nyní soustředit v souladu s naplněním zásady:

Zapište si **postřehy a otázky**, které vás při realizaci napadají, a proberte je s kolegy:

CHECK-LIST k zásadě

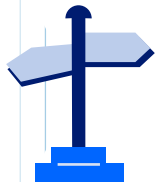
Nakolik si věřím v krocích?

Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Ujišťujeme se, že si všichni žáci vědí rady.** Ve spodní části obrázku se můžete ohodnotit, **nakolik si již nyní v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnotící kritérium.

1

Pozoruji a ověřuji si, zda žáci rozumí použitému způsobu zadání úloh.

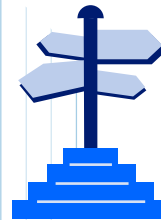
2

Mám se žáky **domluvený** signál, kterým vyjadřují nepochopení zadání a potřebu podpory.

3

Poskytuji v případě potřeby žákům **podporu při řešení úloh** organizačně nejjednodušším způsobem.

4

Pokud opakovaně poskytuji žákům pomoc již při prvním kroku, hledám způsoby **srozumitelnějšího zadání.**

A nyní KROK za krokem... 1

Pozoruji a ověřuji si, zda žáci rozumí použitému způsobu zadání úloh.

DATUM:

Jakým způsobem zjišťuji, že žáci rozumí způsobu zadání úloh, který používám?

Všiml/a jsem si situací, kdy žáci použitému způsobu zadání úloh **nerozumí**. Zapište si je spolu s tím, jak se v nich žáci projevují.

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Ujistiťme se, že si všichni žáci vědí rady

Modul II

55–56

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

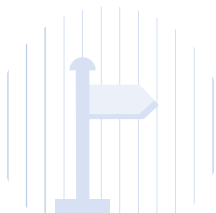

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

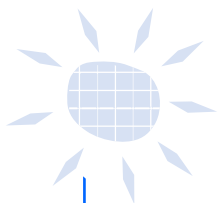
Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 1

Snažte se být v zadávání instrukcí žákům **konzistentní** (např. co se týče jazyka, obsahu zadání, vaší pozice ve třídě).

Soustřeďte se na to, abyste získali od žáků **zpětnou vazbu** k porozumění vašim instrukcím, ještě než začnou pracovat. Při ověřování porozumění se **vyhýbejte uzavřeným otázkám**.

Ujistěte se, že součástí zadání instrukcí je i **časový plán** zadávaného úkolu, **popis pomůcek**, které budou žáci potřebovat, **pravidla**, která budou dodržována, i **kritéria hodnocení**.

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

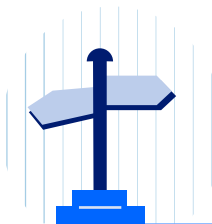

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které **vyzkoušené aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

A nyní KROK za krokem... 2

Mám se žáky domluvený signál, kterým vyjadřují neporozumění zadání a potřebu podpory.

DATUM:

Jakým způsobem jsou žáci zvyklí vyjadřovat neporozumění a **potřebu podpory**?

V jakých situacích žáci vyjadřují své neporozumění a potřebu podpory? Lze je společně charakterizovat?

Jak budu pokračovat? **Kolik potřebuji času**? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Ujistujme se, že si všichni žáci vědí rady

Modul II

59–60

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 2

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

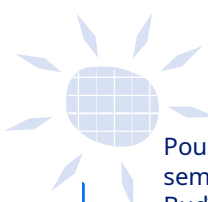
Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 2

Používejte **dohodnuté gesto** či nějakou z forem semaforu jako způsob, jakým žáci **žádají o pomoc**.
Budte ve využívání této pomůcky **vytrvalí a důslední**.

Zapište si, zda je vámi nastavený způsob, jakým žáci žádají o pomoc, **efektivní**. Pokud v něm vnímáte **rezervy**, napište si, o jaké rezervy jde, a zamyslete se nad tím, jak byste je mohli řešit:

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 2

DATUM:

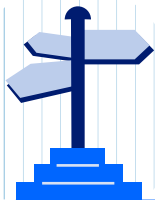

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, **které** vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

A nyní KROK za krokem... 3

Poskytuji žákům v případě potřeby pomoc při řešení úloh organizačně nejjednodušším způsobem.

DATUM:

V jakých situacích v průběhu samostatné či skupinové práce žáci potřebují pomoc?

Jakým způsobem nyní poskytuji žákům pomoc, když ji potřebují v průběhu samostatné či skupinové práce?

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si запиšte na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Ujistujme se, že si všichni žáci vědí rady

Modul II

63–64

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 3

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

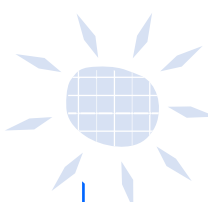
Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 3

Nechte žáky nejprve zkoušet **požádat o pomoc** některého ze **spolužáků**. Pokud spolužáci nepomůžou, nabídněte žákům předem připravenou **pomůcku** (např. přehled učiva, kniha s potřebnými informacemi, nápověda řešení).

Mějte se žáky ve třídě domluvené **místo**, na kterém vždy najdou **podpůrnou pomůcku** pro řešení vašeho zadání (např. opět přehledy učiva, řešení, psací pomůcky, počítadlo, kalkulačku). Trénujte se žáky způsob, jakým mohou pomůcky používat.

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 3

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

A nyní KROK za krokem... 4

Pokud opakovaně poskytuji žákům pomoc již v prvním kroku, hledám způsoby srozumitelnějšího zadání.

DATUM:

V jakých konkrétních situacích se mi stalo, že žáci potřebovali **dopomoc již v začátku vlastní práce?**

Čím si vysvětluji, že k daným situacím došlo? Zkuste si rozvpomenout na vaše instrukce, chování žáků a **zapište si postřehy:**

Jaké budou mé další konkrétní snahy v rámci daného kroku? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlednutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

Zásada: Ujistujme se, že si všichni žáci vědí rady

Modul II

67–68

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

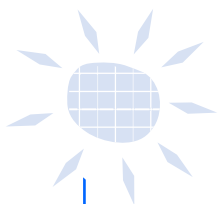
Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

TIPY, jak posílit krok 4

Pokud to je možné, snažte se žákům zadání **rozkrokovat** do dílčích **menších úseků** tak, aby bylo zřejmé, jak postupovat od začátku až do konce.

Pokud se vám často stává, že žáci potřebují pomoc již v prvním kroku vlastní práce, zamyslete se nad **změnou zavedeného způsobu zadání**. Je například možné vaše zadání více vizualizovat? Soustředte se na používání **jednoduchého jazyka**.

Pokud žáci **nerozumějí zadání** a již od začátku si nevědí rady, využijte tuto příležitost k tomu, abyste se žáky nacvičovali **argumentaci vlastní potřeby pomoci** a nepochopení: „Řekni mi, čemu nerozumíš a co přesně potřebuješ dovysvětlit či upřesnit“.

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

ZÁVĚREČNÉ OHLÉDNUTÍ aneb jak se mi dařilo?

Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Ujišťujeme se, že si všichni žáci vědí rady**. Ve spodní části obrázku se můžete nyní ohodnotit, **nakolik si již nyní v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium. Výsledek můžete **porovnat** se svým vstupním sebehodnocením a uvidíte **pokrok**, kterého jste v jednotlivých krocích dosáhli.

1

Pozoruji a ověřuji si, zda žáci rozumí použití způsobu zadání úloh.

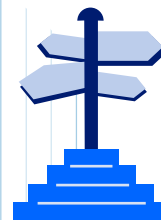
2

Mám se žáky **domluvený signál**, kterým vyjadřují nepochopení zadání a potřebu podpory.

3

Poskytuji v případě potřeby žákům **podporu při řešení úloh** organizačně nejjednodušším způsobem.

4

Pokud opakovaně poskytuji žákům pomoc již při prvním kroku, hledám způsoby **srozumitelnějšího zadání**.

Zásada: Ujišťujeme se, že si všichni žáci vědí rady

Modul II

71-72

NEZAPOMEŇTE se ocenit

Nezapomeňte se ocenit za to, když se vám podaří splnit dílčí krok, který jste si naplánoval/a v oblasti ujišťování se, že si všichni žáci vědí rady. Vepište si do obrázku, jakým způsobem se odměníte.

Prostor pro poznámky, vyjádření vlastních myšlenek, nápadů a postřehů k průběhu práce na zásadě:
Ujišťujeme se, že si všichni žáci vědí rady

Závěrečný tip: Umožněte žákům pracovat společně a radit si navzájem. Doporučujeme zavedení pravidla: když potřebuješ pomoc, zeptej se dvou spolužáků, až poté učitele.

ZÁSADA

Nastavujme
efektivně kritéria
hodnocení tak,
aby všichni žáci
mohli zažít úspěch

NEŽ se pustím do práce v zásadě

Jaká témata jsou pro mě v rámci dané zásady klíčová?

DATUM:

Jaká **témata** vnímám v rámci dané zásady jako **klíčová**?

V čem jsou **mé silné stránky** při nastavování efektivního formativního hodnocení?

V čem jsou **mé slabé stránky** při nastavování efektivního formativního hodnocení?

Co vyzkouším v nejbližší době?

Napište **konkrétní činnosti**, na které se chcete nyní soustředit v souladu s naplněním zásady:

Zapište si **postřehy a otázky**, které vás při realizaci napadají, a proberte je s kolegy:

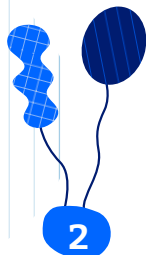
CHECK-LIST k zásadě

Nakolik si věřím v krocích?

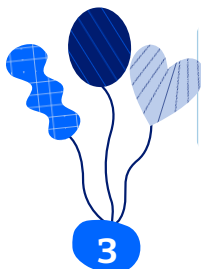
Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Nastavujeme efektivně kritéria hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch.** Ve spodní části obrázku se můžete ohodnotit, **nakolik si již nyní v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium.

Mám společně se žáky **vyjasněná a popsaná kritéria hodnocení** jejich činností.

Mám společně se žáky **vyjasněná pravidla způsobů hodnocení** jejich práce.

V případě slovního hodnocení poskytují žákům **doporučení pro způsob další práce** a dávám žákům prostor se k hodnocení vyjádřit.

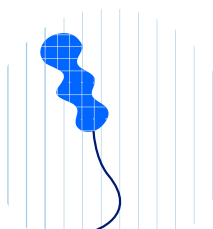
Mám pro sebe vytvořený **záznamový systém** o poskytování pozitivní zpětné vazby každému žákovi.

Zásada: Nastavujeme efektivně kritéria hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch

Modul II

75–76

A nyní KROK za krokem... 1

Mám společně se žáky vyjasněná a popsaná
kritéria hodnocení jejich činností.

DATUM:

Jakým způsobem žákům sděluji kritéria hodnocení jejich činností?

Všiml/a jsem si situací, kdy žáci **nesouhlasí** s navrženými kritérii hodnocení. Zapište si je spolu s tím, jak se v nich žáci projevují:

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

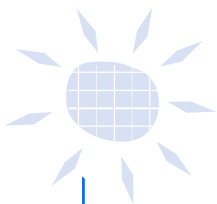

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Nastavujeme efektivně kritéria hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch

Modul II

77-78

TIPY, jak posílit krok 1

Buďte **transparentní** a vždy žákům před činností, která bude hodnocena, **sdělte kritéria**, na jejichž základě budou hodnoceni.

Zamyslete se nad kritérii, na jejichž základě budete skutečně hodnotit, a ta sdělte žákům. Například pokud nesdělíte, že **úprava textu** bude jedno z kritérií hodnocení, neměl by poté být **důvodem horšího hodnocení** nevzhledný pracovní list, pomuchlaný protokol. Stejně tak zvažte, jak budete hodnotit dodržování gramatických pravidel:

Někdy je potřeba **individualizovat pro jednotlivé žáky** také samotná kritéria hodnocení. Zvažte, zda na základě vámi navržených kritérií hodnocení mají možnost **uspět všichni žáci** ve vaší třídě.

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 1

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které **vyzkoušené aktivity** či **tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

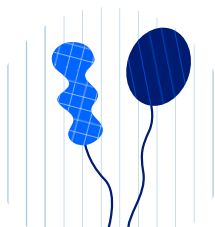

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Nastavujeme efektivně kritéria hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch

Modul II

79–80

A nyní KROK za krokem... 2

Mám společně s žáky vyjasněná pravidla způsobů hodnocení jejich práce.

DATUM:

Jakými různými způsoby **hodnotím činnost** žáků?

Všiml/a jsem si situací, kdy jsou žáci i přes transparentnost v kritériích a způsobech hodnocení **překvapeni jeho výsledky**.
Zapište si je:

Jak budu pokaračovat? **Kolik potřebuji času?** Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem **2**

DATUM:

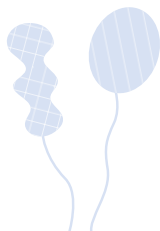

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

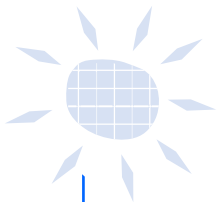

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Nastavujeme efektivně kritéria hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch

Modul II

81–82

TIPY, jak posílit krok 2

Zamyslete se nad tím, zda do svého způsobu hodnocení zařazujete jak **hodnocení znalostí**, tak **hodnocení dovedností a postojů**.

Snažte se hodnotit **formativně**.

Snažte se do způsobů hodnocení zařadit také **vrstevnické hodnocení** a **sebehodnocení žáků**, a to i pro samostatnou a skupinovou práci.

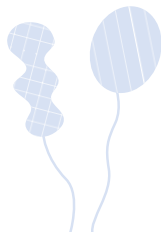
DRUHÉ ohlédnutí za krokem **2**

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, **které** vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Nastavujeme efektivně kritéria hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch

Modul II

83–84

A nyní KROK za krokem... 3

V případě slovního hodnocení poskytnu žákům doporučení pro způsob další práce a dávám jim prostor se k hodnocení vyjádřit.

DATUM:

Jakým způsobem žákům poskytnu **slovní hodnocení**?

Všiml/a jsem si situací, kdy je pro mě **náročné** slovní hodnocení žákům **poskytnout** (důvodem může být nedostatek času či jiný důvod). Zapište si, o jaké situace jde:

Jak budu pokračovat? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 3

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Nastavujeme efektivně kritéria hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch

Modul II

85–86

TIPY, jak posílit krok 3

Při slovním hodnocení dbejte na to, abyste používali **popisný jazyk**, hodnotili práci, nikoliv žáky, motivovali je a dávali jim **doporučení** do další práce.

Dejte **možnost žákům** se k vašemu hodnocení **vyjádřit** a případně si vyjasnit prvky, se kterými nemusí souhlasit či je potřebují **dovysvětlit**.

DRUHÉ ohlédnutí za krokem **3**

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Nastavujeme efektivně kritéria hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch

Modul II

87-88

A nyní KROK za krokem... 4

Mám pro sebe vytvořený záznamový systém o poskytování pozitivní zpětné vazby každému žákovi.

DATUM:

Jakým způsobem si vedu evidenci o poskytování **zpětné vazby** svým žákům?

Všiml/a jsem si, že můj systém není vždy zcela funkční. **Zapište si, v jakých situacích a proč** to tak vnímáte:

Jaké budou mé další **konkrétní snahy** v rámci daného kroku? **Kolik** potřebuji času? Datum prvního ohlédnutí si zapište na další stranu.

Nakolik se mi to nyní daří? ○○○○○

PRVNÍ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **jaké konkrétní kroky** realizujete:

Jakou mají mé snahy u žáků **odezvu**?

Jak budu nyní pokračovat?

Kdy se vrátím k dalšímu ohlédnutí?

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Nastavujeme efektivně kritéria hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch

Modul II

89–90

TIPY, jak posílit krok 4

Tvořte si **záznamový arch** s postřehy o způsobu práce vašich žáků a také s poznámkami o tom, **komu** a **kdy** jste poskytli hlubší osobní zpětnou vazbu.

Pokud si dáte za cíl dávat žákům průběžnou slovní zpětnou vazbu k jejich práci, nemusíte tak učinit v jedné hodině či dnu. **Udělejte si plán**, jak budete postupovat, jakým žákům v danou hodinu poskytnete zpětnou vazbu, a запиšte si to do svého **záznamového archu**.

DRUHÉ ohlédnutí za krokem 4

DATUM:

Zapište si, **v čem** vidíte **pokrok** oproti minulému zhodnocení:

Zapište si, které vyzkoušené **aktivity či tipy** chcete **udržet** ve své praxi i nadále:

Nakolik se mi nyní daří tento krok realizovat? ○○○○○

Zásada: Nastavujeme efektivně kritéria hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch

Modul II

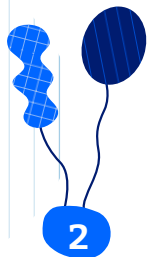
91–92

ZÁVĚREČNÉ OHLÉDNUTÍ aneb jak se mi dařilo?

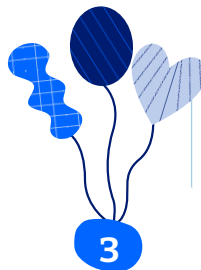
Obrázek představuje **jednotlivé kroky** učitele vedoucí k naplnění zásady **Nastavujme efektivně kritéria hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch**. Ve spodní části obrázku se můžete nyní opět ohodnotit, **nakolik si v daném kroku ve své praxi věříte**, nakolik se vám v daném kroku daří, nebo si můžete zvolit vlastní sebehodnoticí kritérium. Výsledek můžete **porovnat** se svým vstupním sebehodnocením a uvidíte **pokrok**, kterého jste v jednotlivých krocích dosáhli.

Mám společně se žáky **vyjasněná a popsaná kritéria hodnocení** jejich činností.

Mám společně se žáky vyjasněná **pravidla způsobů hodnocení** jejich práce.

V případě slovního hodnocení poskytuji žákům **doporučení pro způsob další práce** a dávám prostor žákům se k hodnocení vyjádřit.

Mám pro sebe vytvořený **záznamový systém** o poskytování pozitivní zpětné vazby každému žákovi.

NEZAPOMEŇTE se ocenit

Nezapomeňte se ocenit za to, když se vám podaří splnit dílčí krok, který jste si v oblasti efektivního nastavování formativního hodnocení naplánoval/a. Vepište si do obrázku, jakým způsobem se odměníte.

Prostor pro poznámky, vyjádření vlastních myšlenek, nápadů a postřehů k průběhu práce na zásadě: Nastavujme efektivně kritéria hodnocení tak, aby všichni žáci mohli zažít úspěch

Závěrečný tip: Při vašem slovním (ať už písemném, či ústním) hodnocení se soustřeďte na tzv. „sandwichovou metodu“, kdy začnete zdůrazněním silných stránek, poté upozorníte na prostor ke zlepšení a případné chyby a na závěr se vrátíte opět k zdůraznění toho, co se žákovi povedlo.

OHLÉDNUTÍ ZA MODULEM II:

Realizace výuky srozumitelné pro všechny

Napište si pro sebe **vzkaz**, ve kterém si poznamenáte, k čemu se chcete po čase **opět vrátit** (konkrétní situace z výuky, další nápady do výuky).

ZÁVĚREM

Vážené paní učitelky, vážení páni učitelé,

trénink dovedností pro práci s heterogenním kolektivem je **dlouhodobý**, snad dokonce nekončící **proces**. Věříme, že využívání reflektivního deníku vám poskytlo **motivaci a inspiraci** v oblasti práce s heterogenním kolektivem a že se s jeho pomocí cítíte ve své pedagogické praxi jistější v situacích, ve kterých jste se dříve necítili zcela **komfortně**.

Skupiny vyučovaných žáků se každoročně (i v průběhu roku) mohou **měnit** a tím se mění i **potřeby učitelů**, které s novou skupinou žáků nastávají. Neváhejte se proto k reflektivnímu deníku, jeho zásadám, jednotlivým krokům a tipům vracet i v budoucnu, můžete v nich objevit další **inspiraci**.

SEZNAM použité literatury

- BARNIER, C. (2009). The Big what Now Book of Learning Styles: A Fresh and Demystifying Approach. Bingley: Emerald Books.
- BARTOŇOVÁ, M. (2013). Inkluzivní didaktika v základní škole se zřetelem na edukaci žáků s lehkým mentálním postižením. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita.
- BARTOŇOVÁ, M. et al. (2013). Vzdělávání se zaměřením na inkluzivní didaktiku a vyučování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole hlavního vzdělávacího proudu. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita.
- BARTOŇOVÁ, M., & VÍTKOVÁ, M. (2020). Efektivní vyučování v heterogenní třídě se zřetelem na metody a učební strategie. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita.
- ČAPEK, R. (2017). Líný učitel – Jak učit dobře a efektivně. Praha: Nakladatelství Dr. Josef Raabe, s. r. o.
- EICHHORN, Ch. (2019). Učitel a práce se třídou. Praha: Raabe.
- COHEN, E. G., & LOTAN, R. A. (2014). Designing groupwork: strategies for the heterogeneous classroom. 3rd ed. New York: Teachers College Press.
- KASÍKOVÁ, H., & VALENTA, J. (1994). Reformu dělá učitel aneb Diferenciace, individualizace, kooperace ve vyučování: (pohledy pedagogické). 1. vyd. Praha: Sdružení pro tvořivou dramaturgii.
- MAREŠ, J. (1998). Styly učení žáků a studentů. 1. vyd. Praha: Portál.

- PRASHNIG, B. (2006). Learning styles in action. 1st pub. London: Network Continuum Education.
- PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., & MAREŠ, J. (2009). Pedagogický slovník. 6., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál.
- SIEGLOVÁ, D. (2019). Konec školní nudy: didaktické metody pro 21. století. 1. vyd. Praha: Grada.
- ŠMEJKALOVÁ, R., & SCHMIDOVÁ, K. (2012). Třída v pohodě aneb aktivity pro podporu dobrých vztahů mezi žáky [online]. Praha: SCIO, s.r.o. <https://database.op-vk.cz/Product/Detail/749>
- THOROVÁ, K. (2015). Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt. 1. vyd. Praha: Portál.
- TOMLINSON, C. A. (2001). How to differentiate instruction in mixed-ability classrooms [online]. 2nd ed. Alexandria, Va.: Association for Supervision and Curriculum Development. <https://ebookcentral.proquest.com/lib/natl-ebooks/detail.action?docID=3002067>
- VALIŠOVÁ, A. et al. (2007). Pedagogika pro učitele. 1. vyd. Praha: Grada.

Cesta učitele k úspěšné práci s heterogenní třídou

REFLEKTIVNÍ DENÍK

Mgr. Klára Majčíková, Ph.D., PhDr. Renata Votavová

Vydal Národní pedagogický institut České republiky,

Senovážné náměstí 25, Praha

Rok vydání: 2025, první vydání

Editorské práce: Mgr. Marie Komorná, Ph.D.

Ilustrace, grafická úprava a sazba: Hedvika Marešová

Aktuální informace o publikacích Národního pedagogického
institutu České republiky najdete na webových stránkách
www.npi.cz a www.zapojmevsechny.cz.

Publikaci Desatero úspěšné práce s heterogenní třídou
najdete pod tímto QR kódem:

